

MLADOSTNIKI IN IGRE NA SREČO

VODIČ ZA STARŠE

Kaj morajo starši vedeti o igranju iger na srečo mladostnikov?

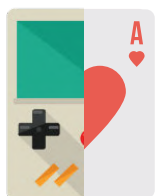
Kaj je igranje na srečo?

Na srečo igramo vsakič, ko sprejmemo tveganje, da bomo s stavo pridobili/izgubili denar ali drugo premoženje, izid stave pa je večinoma odvisen od naključja.

Mladostniki zelo radi hazardirajo

Preverjanje lastnih meja in sprejemanje tveganj je sestavni del odrasčanja. Igre na srečo so za mlade možgane vaba, ki se ji je težko upreti. Mladi jih igrajo nadvse radi, žal pa je to povezano z razvojem težav. Te se pri mladostnikih pojavijo hitreje in pogosteje, kot pri odrasli populaciji.

Videoigrice in igranje na srečo

Mladi preživljajo dolge ure na računalnikih in mobilnih napravah ter na njih igrajo videoigrice. Mnoge od teh iger vsebujejo elemente (lootboxi, skini...), s katerimi razvijalci videoigric načrtno posnemajo mehanizme iz resničnih iger na srečo.

Mladostniki, ki igrajo na srečo...

- imajo pogosteje težave z tesnobnostjo in depresijami
- imajo pogosteje okvarjene odnose z bližnjimi
- pogosteje uživajo alkohol ali prepovedane droge
- se pogosteje zapletajo v pretepe ali kriminalne dejavnosti
- imajo pogosteje nizko samopodobo
- imajo pogosteje samomorilne misli

Otrokov razvoj in vstopanje v svet iger na srečo

Možgani mladostnikov še niso docela razviti, svojo polno zrelost (dozorelost) dosežejo šele po napolnjenem dvajsetem letu starosti. Zaradi tega so mladostniki bolj nagnjeni k impulzivnosti in tveganim vedenjem. Prav tako so, veliko bolj kot odrasli, dovzetni za razvoj katere od kemičnih ali nekemičnih oblik zasvojenosti.

Igre na srečo niso brezskrbna in neškodljiva zabava, popolnoma varno igranje morda sploh ne obstaja. Tveganje za razvoj težav se povečuje z nižanjem starosti ob vstopanju v svet hazarda.

Če velja, da ima na splošno težave zaradi igranja iger na srečo od 1 do 3 % odrasle populacije, so ti odstotki nekajkrat višji med mladostniki in odraslo mladino. Delež igralcev s težavami se dramatično dvigne, če izločimo neigralce in opazujemo izključno igralce iger na srečo.

Po evropski raziskavi ESPAD 2019, v kateri so vzorčili dijake od 15 do 16 let starosti, je igre na srečo igralo 17 odstotkov slovenskih dijakov. Med mladimi, ki so igrali na srečo, jih je 50 % igralo loterije, enak odstotek jih je igralo športne stave. Marihuano je po isti študiji uživalo 19% vseh slovenskih dijakov.

Na to, kako otroci gledajo na igre na srečo, močno vplivata njihovo domače okolje in družba. Raziskave so pokazale, da mnogi starši ne mislijo, da igre na srečo predstavljajo kakšno tvegano ali problematično obliko vedenja za njihove otroke.

Igre na srečo so v slovenski družbi široko sprejete, podobno je tudi z oglaševanjem teh produktov. Številni otroci se z njimi prvič srečajo pri svojih desetih letih ali celo prej, ko jim ob družinskih praznikih sorodniki podarijo srečke. Takšna darila so za otroke neprimerna, saj s temi dejanji igre na srečo otrokom predstavimo kot nekaj povsem običajnega in normalnega.

Otroci se uvajajo v svet iger na srečo tudi s stavami med prijatelji, pri igranju kart ali družabnih iger za denar, s stavami na izide športnih dogodkov ali z igranjem za denar spretnostnih iger, kot so biljard, golf ali pikado.

Dejavniki tveganj za razvoj težav pri otrocih in mladostnikih

Preprečiti je bolje kakor zdraviti, zato je pomembno, da poznamo dejavnike tveganj za pojav problematičnega hazardiranja (igranja na srečo).

- moški spol
- zgodnji vstop v igranje na srečo
- starš ali sorojenec igra na problematičen način
- pogostost uporabe alkohola
- pogostost uporabe marihuane ali drugih prepovedanih drog
- impulzivnost, nagnjenost k tveganjem
- socialna neprilagojenost, prestopništvo
- nižji socialno-ekonomski položaj
- igranje več različnih iger na srečo

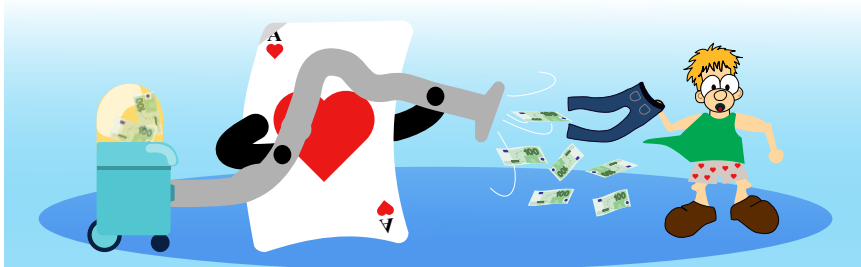
Iz raziskav izhaja, da imajo starši velik vpliv na to, kako se njihovi otroci odzivajo na tvegana vedenja, kot je igranje iger na srečo.

Z otroci se pogovorite o igranju na srečo

Oglaševanje iger na srečo skozi medije in na spletu doseže tudi otroke, ki v hazardiranju vidijo zabavo in možnost zaslužka. Pomembno je, da otroci prva pojasnila o igranju na srečo dobijo od svojih staršev in to čim bolj zgodaj. Najprej pa skušajte ugotoviti, kako otroci gledajo na igre na srečo. Sprašujte in jih poslušajte.

Pojasnite jim, kako delujejo igre na srečo

Otrokom razložite, da z igrami na srečo ni mogoče služiti denarja in jim predstavite s tem povezana tveganja. Igranje za denar odstranite iz domačih družabnih aktivnosti in otrokom predstavite nadomestne dejavnosti. Vključite se vanje tudi vi in postanite njihov vzornik.

Znaki problematičnega igranja pri mladostniku:

Tega, kdo igra igre na srečo in kdo ne, na prvi pogled ni mogoče vedeti, saj ni zunanjih pokazateljev, kot so na voljo pri tobaku, alkoholu in drogah.

Obstaja še ena pomembna razlika. Pri alkoholu in drogah poznamo biološke omejitve, ne moremo npr. v eni sami noči zapiti celotnega premoženja. Pri igranju na srečo takih omejitev ni in zaradi tega vsebujejo izjemen potencial za destrukcijo človeških življenj. Zato je pomembno zgodnje prepoznavanje znakov problematičnega igranja na srečo pri bližnjih osebah.

Kljub vsemu je na voljo nekaj znakov, s katerimi si lahko pomagamo, ko se sprašujemo ali težave mladostnika izvirajo iz igranja iger na srečo:

- neprespanost, stalna utrujenost, spremembe pri prehranjevanju
- spremembe razpoloženja, evforična stanja, depresije, anksioznost
- izposojanje denarja od članov družine, nenaden dolg
- prodaja oz. izginjanje imetja oz. predmetov z vrednostjo
- laži in poskusi manipuliranja s člani družine ali prijatelji
- izostanki iz šole, slabši učni uspeh
- poseduje stavne listke, karte ipd. občasno večje količine denarja
- kreira si priložnosti za stave, npr. vzpodbuja stave s prijatelji
- vseskozi razmišlja o aktivnostih, ki so povezane s hazardom
- izgublja interes za aktivnosti, v katerih je nekoč užival

Kako pomagati mladostniku, ki je zaradi hazarda zašel v težave

Z mladostnikom najprej opravite iskren in temeljit pogovor o njegovem igranju na srečo. Potrebna je ocena nastale finančne škode in ali so morda nastali tudi kakšni dolgovi.

Še bolj pomembno je vprašanje, kako močna je navada igranja na srečo pri mladostniku. Do te ocene boste težko prišli sami, zato je primerno, da poiščete strokovno pomoč.

Pišite nam na naslov: pomoc@mladihazarder.si

ali nas pokličite na naš telefon 040 88 99 18.

Povezava med videoigricami in igrami na srečo

Poslovni model razvijalcev sodobnih video iger temelji na konceptu mikrotransakcij oz. mini nakupov, ki jih igralci opravljajo med igranjem iger.

Ena najbolj razvpitih in donosnih domislic so „loot boxi“ oz. skrinje z digitalnimi nagradami, ki jih določi naključje in ki se nam razkrijejo šele proti plačilu.

Mehanizem „vplačilo, igra naključja, izplačilo“ predstavlja tri ključne elemente vsake igre na srečo.

Številne raziskave so že dokazale povezave med „loot boxi“ in igrami na srečo.

www.mladihazarder.si

Spletni portal brezplačne pomoči za mlade s težavami, ki so posledica iger na srečo.

Risbe: učenci 6.B razreda OŠ I Murska Sobota, 2021

Ilustracije: Easel.ly, Freepik in Zavod Etnika

Vsebine in oblikovanje: Zavod Etnika

Naklada: 500 izvodov

Brošura je financirana iz sredstev, ki jih v okviru izvajanja programov ozaveščanja in odpravljanja škode na področju iger na srečo pridobivamo iz različnih javnih virov.

Za vsebine v tej brošuri odgovarja izključno Zavod Etnika.

Za naše delo na področju iger na srečo ne prejemamo nobenih sredstev s strani slovenske industrije iger na srečo.

Zavod Etnika, november 2022

Program sofinancira Ministrstvo za zdravje RS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

MESTNA OBČINA MARIBOR

LOTERISA SLOVENIJE

LOTO

1=A 100=C
2=B 10 000 Ba

Zavod Etnika
Dravska ulica 8
2000 Maribor

Center za pomoč mladim hazarderjem
Prešernova 3
2000 Maribor